Срп. православна парохијска звона у Темишвару.

Година IV. Timişoara, (Темишвар) 1. новембра 1924. Бр. 20.

Примљено 19/II.(1./XI.)1924.г.

ГЛАСНИК

ЦРКВЕНИ, ШКОЛСКИ И ДРУШТВЕНИ ЛИСТ.

Издаје: Архим. Стефан Николић, Еписк. Викар.

Излази 1. сваког месеца. Уредништво и Администрација у Ţimişoara, Cetate Piaţa Unirii Nr. 2. Телефон број 523. (Рукописи се не враћају.)

Уређује Слободан Костић Епарх. бележник.

Службени део.

—

Извештај о раду Епарх. Управе.

Рад седнице Епарх. Админ. Одбора од 28. јуна/11. јула 1924. год.

Оверовљен је записник седнице од 2/15. апр. 1924. — Узето је на знање, да је парохија у Соки снижена из III. у VI. плаћ. разред. — Узета су на знање решења Вел. Упр. Савета, којима је одобрио издавање залишних парох. сесија у Срп. Чанаду, Дињашу, Денти и Кетфељу у закуп. — Узет је на знање извештај ц. о. у Тем.-Фабрици, да је главни кључ ц. о. благајне нађен. — Начелно је одобрена оправка свода св. храма и црквен. врата, зидова и патоса као и кречење св. храма у Петровом Селу, с тим, да ц. о. има јавити изворе, из којих мисли трошкове подмирити. — Саопштена је ц. о. у Торњи одлука ВУС-а, којом јој одобрава припомоћ за издржавање свештеника. — Узето је на знање, да су молбе некојих адм. парохија за слободно располагање парох. сесијама уступљене г. Еписк. Викару на надлежно решење. — Одобрен је закључак црквен. скупштине у Варјашу о оправци парох. стана. — Узети су на знање закључци седнице пр. упр. одбора у Златици. — Узети су на знање извештаји субпрефектуре у Темишвару, да је ц. о. порез у Парцу, Иванди и Рудни путем адм. оврхе убрат. — Извештен је Милош Станковић из Арада, да је ВУС. одбио уток његов против овд. одлуке у ствари креирања појачког места у Араду. — Рестантна потраживања неких ц. о. у име прореза послата су надлежним субпрефектурама на истеривање. — Одобрено је повишење награде црквен. појца у Варјашу на 600 леја мееечно. — Одобрен је ц. о. у Златици куп 2 л. земље. — Умољен је г. Еписк. Викар, да се заузме за држање ц. одборских и скупшт. седница у ратној зони без пријаве властима. — Узет је на знање извештај изасланика протонам. Душана Гајића пароха у Денти о реорганизацији ц. о. у Парцу. — Издата су упутства ц. о. у Тем.-Граду и Фабрици ради равнања поводом закона о становима. — Позвата је ц. о. у Торњи, да избор председника и осталих часника тајним гласањем обави. — Упућена је ц. о. у Чакову, да о продаји ц. о. плаца донесе поименичним гласањем скупшт. закључак. — Умољена је субпрефектура у Темишвару, да поступи против општ. подбележника у Иванди због непристојног понашања приликом убирања рестантног ц. о. прореза. — Ц. о. у Фењу накнадно су одобрене неке оправке и набавка краљеве слике. Иста је упозорена, да у будуће не предузима никакве оправке без овд. одобрења. — Умољена је овоепарх. Конзисторија, да регулише питање права уживања појачких сесија, установљених новим аграрним законом. — Узето је на знање, да је ВУС. одбио уток Светолика Живковића и др. из Темишвара против овд. одлуке, којом су утецатељи одбијени са својим оптужбама против В. Ненадовића председника ц. о. темишварско-градске, осуђени на сношење истражних трошкова и лишени одборничке или скупшт. части и којом је црквен. скупштина у Тем.-Граду распуштена и постављен пр. упр. одбор. Изречене казне о губитку активног и пасивног права утецатеља ублажене су. — Узето је на знање, да је ВУС. одобрио као неосновану притужбу Стевана Мишковића умир. учитеља из Темишвара против ц. о. у Тем.-Фабрици због деложирања му из учит. стана и нанесене му штете и срамоте. — Уништен је као јавним гласањем обављен избор потпредседника у Д. Љупкови. Уједно је ц. о. извештена, да црквен. појцу не може награду на годину дана у напред издати већ месечно. — Узет је на знање обрачун оправке св. храма у Дежану. — Одобрен је закључак црквен. скупштине у Кетфељу о одређењу плате црквењаку. — Исто тако закључци црквен. скупштине у Рудни о повишењу плате перовођи и црквењаку. — Исто тако закључци црквен. скупштине у Кетфељу о установљењу плате благајнику, послужитељу и поскурњачи. — Поверено је протонам. Душану Гајићу пароху у Денти, да извиди, чијом кривицом је дошло до размирица у ц. о. фењској. — Позвате су неке ц. о., да својим свештеницима исплате рест. потраживања у име плате. — Неке су ц. о. позвате, да своје одборске закључке црквен. скупштини на решење поднесу. — Позвана је ц. о. у Рудни, да јави

из каквих извора мисли трошкове око набавке звона подмирити. — Спроведен је обрачун између ц. о. у Дежану и наследника пок. Партенија Стајића бившег а. п. там. — Одобрен је закључак црк. скупштине у Чакову о издавању Хотел Национала под закуп за год. аренду од 47.500 леја. — Исто тако скупшт. закључак исте ц. о. о повишењу кирије кирајџијама. — Учињена су расположења, да се ствар истраге против ц. о. у Тем.-Фабрици што пре оконча. — Узети су на знање извештаји подручних органа о броју Срба, о порези истих и о спровађању аграрне реформе. — Исто тако извештаји о обвезницама аустро-угарског ратног зајма и о ц. о. часницима, који не живе у црк. браку. — Одобрена је набавка звона у Срп. Ченеју. — Жалба Севера Веселиновића из Сараволе против ц. о. издата је Урошу Ковинчићу окр. проти арадском на извиђај. — Узети су на знање закључци скупшт. седница ц. о. у Варјашу, Чакову, Нађлаку, Ст. Молдави, М. Бечкереку, Луговету, Немету, Кетфељу, Араду и Срп. Ченеју. — Одобрени су завршни рачуни за 1923. год. ц. о. у Мачевићу, Кам. Св. Ђурђу, Овсеници, Гаду, Фенлаку, Рудни, Станчеву, Кечи, Варјашу, Кетфељу и Сараволи, за 1922—23. у Срп. Пожежени, за 1921/22. у Араду и за 1920—23. у Д. Љупкови. — Одобрени су предрачуни за 1924. г. ц. о. у Срп. Пожежени, Парцу, Д. Љупкови, Срп. Ченеју, Станчеву, Т. Моноштору, Кам. Св. Ђурђу, Варјашу, Краљевцу, Ст. Молдави, Белобрешци и Срп. Св. Мартону. — Узет је на знање избор $^1/_3$ црк. скупштинара у Белобрешци, Срп. Пожежени, Луговету и Дињашу. – Уток М. Стојковог и др. из Немета против овд. одлуке о потврди одбора $^1/_3$ скупштинара одбијен је као закашњен. — Одобрено је зидање нове цркве у Радимни. — Поднесен је ВУС-у извештај о издавању сенокоса из оставине Агоре Гал у Лукаревцу под закуп. — Извештена је ц. о. у Станчеву, да јој је из нар. црк. фондова одобрена припомоћ од 10.000 леја за оправку цркве. — Разрешена је ц. о. управа у Печки и вођење послова поверено јером. Пантелејмону Дошену а. п. — Списи у ствари организације ц. о. у Модошу уступљени су ЕАО-у у Вел. Кикинди. — Извештен је Милош Станковић из Арада, да је ВУС. одбио уток његов против овд. одлуке, којом је лишен одборничке части, јер живи у св. црквом неблагословеном браку. — Поднесена је ВУС-у молба Симе Поповића епарх. канцелисте за мировину. — Уз одбијање утока Боге Чоковог потврђен је избор $^1/_2$ црк. одбора у Сараволи. — Одобрена је оправка школске зграде у Варјашу. — Одобрено је зидање Народног Дома те адаптирање школске зграде и парох. дома у Нађфали. — Узето је на знање, да је ВУС. одбио молбу Милоја Марцикића бившег епарх. адм. референта због отпуштања му из службе. — Решено је још много предмета мање важности. — Донесено је свега 183 одлуке.

Неслужбени део.

Савез Српских Певачких Друштава у Румунији.*)

Пре годину дана читао сам у Гласнику чланак учитеља г. Живојнова са натписом „Спремајмо коровође".

Многострана заузетост спречила ме је до сад да и сам о наведеном предмету проговорим, да напишем неколико речи о циљу и важности певачких друштава у Румунији и о потреби савеза певачких дружина.

Једна од најлепших девиза бесмртног српског песника чика Јове гласи: „Песма нас је одржала, њојзи хвала!" Ова девиза нам мора стално на уму бити. Треба она да нас сећа, да нас овде у мору туђинштине може сачувати од пропасти поред осталог нега националне песме. Ако нећемо неговати нашу српску националну песму, у скоро ће се само спомињати, да је и овде кад год било Српства. А културно-просветни рад се не може ни замислити овде, док међу позванима за овај рад мржња и неслога влада. Оно мало интелектуалаца, што је овде у овим крајевима остало, мора се узвисити над свакодневним интригама и наћи пута за заједнички српски рад.

Данас, када овде код нас у Румунији готово у свакој српској општини има певачког друштва, често се чује да због мало интересовања а и неимања или неспремности коровођа, певачки корови принуждени су обуставити рад. Дакле када знамо узроке и болести наших певачких друштава, нехотице морамо се запитати бар ми, који још управљамо кором и они, који прате судбину корова, — чија је дужност, да се заузме за ову племениту ствар?

Ја бих рекао: дужност је општа т. ј. сваког Србина, јер сваки би морао морално или материјално, активно или пасивно најмогућнију припомоћ пружити овој најлепшој институцији, коју још имамо.

Савез наших певачких друштава у краљевини Румунији, — у којему би свако певачко друштво имало свога заступника — био би једини а и одговарајући фактор за стручно култивирање наше српске песме. Тај савез по примеру страних савеза имао би задаћу:

1. Организацију или реорганизацију певачких друштава.
2. Издати правила истима.
3. Новим друштвима израдити правила и дозволу за рад.
4. Издавати прописе и спремати коровође.
5. Снабдевање певачких друштава песмама.

---

*) Радо пуштамо у лист овај чланак г. Костића. Уверени смо, да ће наша певачка друштва осигурати свој опстанак само у савезу. Дозвољавамо и даље у Гласнику начелну расправу у овом предмету. Уредништво.

6. Вршити контролу над радом појединих певачких друштава.

7. Приређивати покрајинске и заједничке утакмице.

Да би овај савез могли склопити, обраћам се овим путем у првом реду управама већ постојећих друштава, молећи их, да ово питање на првој својој седници изволе ставити на дневни ред а тако исто молим цењ. свештенство и гг. учитеље и сваког присташу ове идеје, који желе активно учествовати у овоме раду, да своје принципијелно решење писмено а најкасније до 30. новембра т. г. мени на адресу: Пера Костић, Српска Штедионица, Тимишоара, изволе јавити.

Уверен сам, да ће свако поједино српско певачко друштво без обзира на то, који су иницијатори ове, тако потребне идеје — што пре решити и известити ме о својој сагласности. У нади, да ово неће остати само пуст покушај и да ћемо ниво наших певачких друштава подићи баш путем овог савеза, очекујем одговор

с поштовањем:
Пера Костић.

КРАЉЕВИЋ МАРКО.

(Наставак.)

ТРЕЋИ ДЕО.

А.

Доживљаји млађанога доба, просидбе и женидбе.

20. Са оскудице података о интимнијем животу у двору моћнога краља Вукашина не може се ништа поуздано рећи ни о животу Маркову у млађано доба његово.

Марко је младост своју провео, по свој прилици, у престоницама царским, у Призрену и Скопљу, где му је отац заузимао високе положаје у царској служби. Могућно је да је и Марко вршио какву службу у цара било као царев паж, било и као његов „писар", како то народно предавање казује. За доцније доба, после пропасти Вукашинове на Марици, неки историци (Јиречек) помињу да је Марко дошао у Прилеп из Струмице (у области Пеоније—Пијанца, из чега се закључује да је Марко за живота очева управљао том облашћу која је везивала Вукашинову државу с Угљешином. То би било по угледу на краљеве Немањиће који су својим престоницама још за живота давали у засебну управу нарочиту област (Зету). Али о томе нема поузданих података.

О Маркову граду Прилепу, његовој краљевској престоници биће говора у IV. делу.

21. Народна поезија говори доста обилно о Марковим доживљајима из млађана живота. Судећи по карактерним особинама његовим из зрелијега доба, какве је народ насликао у својим предањима, могла би се замислити и слика његове живахне и несташне младости. Најпре као син знатнога и моћнога властелина и деспота, а доцније и као Краљевић, Марко је, веротно, живео животом пуним младићске бујности и идеала, заузет витешким играма и утакмицама, турнирима, ловом и другим момачким забавама и авантурама. У то доба падају и његови љубавни доживљаји, о којима нам народна поезија прича много обилатије него ма о којем другом јунаку српском.

Онај силни епски јунак Марко, обично груб и необуздан, плаховите ћуди и вазда страшан за непријатеље, овде се у више случајева појављује нежан и љубазан, милостив и трпљив; по који пут допушта да се с њиме и шала тера. Па ипак често и овде грубом снагом и сурово расправља своје љубавне односе, а нарочито у прошевинама и женидбама које му нису испале за руком.

Из великог броја лирских и епских песама о љубавним доживљајима Марковим старао сам се да учиним такав избор, како ће бити заступљене песме разних мотива и из разних крајева. Па и после тог одабирања ипак је број песама остао овде већи него у осталим деловима.

22. Знатан је број мањих и већих песама лирских, у којима се истичу Маркова нежност, ашиковање и љубавни доживљаји. Међу њима је повише песама из Старе Србије и Македоније, које у народној поезији изобилују таквим мотивима.

Поред бр. 20. обухваћене су „Омање женске песме", којих је 8 на броју. Прве су две лепе песмице из далматинскога Приморја, а из Вукове збирке, а трећа је „Рањени Марко", нежна песмица из Пиротског Округа, допуњена последњим стиховима из друге, сличне пиротске песме — обе из Милићевићеве Краљевине Србије. Четврта и пета су у осмерцу, а из хрватских крајева; прва од њих „Маркова Сабља" је из Лике, и пева се при успављивању деце; а за другу „Марко и мајка", има још два варијанта под бр. 75. Остале су три из Ст. Србије.

Под бр. 21. „Марково ашиковање" имамо 10 женских мањих песама из разних крајева. Прве три вреде нарочито помена: „Мара и мајка" је у осмерцу, из Срема; „Марко и сарајевска удовица" је из Лике и има три варијанта у Вуковој збирци (књ. I.); и „Марко уловио девојку" из Спљетског Котара. Врло је лепа песмица „Маркова љуба" из Сења, у осмерцу; а песма „Марко калуђер и девојка" са острва Корчуле интересантна је својим језиком. Песма са Тимока „Марко и Солунка девојка" има више варијаната међу македонским песмама. Остале су из јужне Ст. Србије, од којих нарочито заслужују пажњу „Марко и Анђелина" из Велеза и „Шарац и Лећанка девојка" из Прилепа.

Песма „Пресуда качанског судије" из Трна, а из збирке Качановског заслужује наро-

читу пажњу са језика. Из те збирке употребио сам више песама, сакупљених одмах после бугарског ослобођења у околини Трна, Радомира, Брезника и Ђустендила. У стиховима тих песама често је мање или више од десет слогова (недостатак гусала). Гласови ћ и ђ, којих Бугари немају, јасно се чују у тим крајевима, нарочито у речима м а ј ћ а, д е в о ј ћ а, ђ а в о л — као и у осталим нашим источним крајевима и око Видина.

23. Од већих женских песама о љ у б а в н и м д о ж и в љ а ј и м а Марковим имамо овде неколико:

Песме 22. и 23. „М а р к о и Ф а т и м а“ и „М а р к о в а „љ у б о в ц а“ најлепше су у тој врсти: обе су из Босне. Код друге су учињене ове измене: место Сењанина Иве узето је Момче Дукађинче, а на завршетку песме не гине Марко, већ његов противник (упореди с песмом 88.).

У песама 24. и 25. имамо мотиве обрађене у више народних песама. У првој Марка избавља вила из опасности, у коју је запао са љубавне авантуре, и он се неверној девојци грозно освети. У другој, из Лике, Марко треба да погине што се зарекао да ће обљубити „цареве л'јепе султаније“; то су познати мотиви: избор смрти којом ће умрети и долазак љутита Марка пред цара, где се „цар одмиче а Марко примиче“, те се поплашени цар дукатима откупљује.

Песма 26. „М а р к о и с е с т р а 9 б р а ћ е“, из задарског Приморја, начињена је, по свој прилици, према каквој туђинској песми или причи о неком средњевековном ритеру. А песма 27. из Срема садржи познати мотив, где девојка, преобучена у мушко одело, иде на војску и војује, а Марко узалуд покушава разним средствима не би ли се одала. Тај је мотив лепше обрађен у Вуковој „Златија старца Ћеивана“ (III.), а има га и у песмама других збирака.

(Наставиће се.)

Народ о ракији и слике из народа.

Мој клуб.

Био је то јесењи дан, мога првога разочарања. Тада сам као новајлија дошао био у село када се неколико људи одмах прикупише око мене, као што то свуда раде, кад дође нов учитељ.

Једни ме само посматраху, а други разговараху са мном. А и једни и други имађаху за задатак да ме купе, шта вредим.

— Па још како си, господине, јеси ли ми здраво? — ослови ме прво један чича, којега кад бих сад видео, знао бих одмах да је шерет, а онда сам видео пред собом само једну старину.

— Здраво сам, шта ми ви радите, добри људи.

— Ето, чекамо вас да нас научите, јер знаш ми смо сељаци ка' нека стока. А ви сте учевњаци, па треба да нас научите.

— Хоћу — прихватих ја пун воље за тај посао, — али ви треба да слушате што вам будем говорио и да се скупљате овако чешће на састанак. Могли бисмо да одредимо једно стално место за овакве састанке. Па да знамо време састајања и да се не позивамо. За то би била најбоље школа.

— Ми имамо једно место где се састајемо и без позива, редовно свако вече, те кад би ти хтео да дођеш прво на наш састанак, па ћемо ми доћи после у твоју школу.

— Вара те, господине, — упаде један младић, који стајаше мало даље.

— Ти да ћутиш кад старац говори! — Звекну му чича.

— С драге воље — рекох ја сумњиво.

— Да идемо, да идемо, господине, на наш састанак, па ћеш ти видети шта ми вредимо.

— Да видимо да л' ћеш моћи изаћи на крај с чича Ристом — упаде један средовечан и озбиљнији човек.

— Да идемо! — рекох одлучније ја. — Таквих састанака и клубова има и у вароши где се људи уче и просвећују.

— Е, да видиш, господине, да и ми имамо један клуб за наше састанке, и то сазидан.

— Сазидан!?

— Јакако!

— Добро, да видим.

И пођосмо.

Кад стигосмо до одређеног места, ја видех доиста један сазидан „клуб“. Он изгледаше овако: оздо пећина и у њој ватра, над њом казан, над казаном капак, на капку лула, уз лулу каца, у каци вода. С друге стране каце жбан, и у њега тецијаше ракија.

То све беше к а з а н и ц а. Око казана сеђаху неколико људи и једна жена, која држаше ракију у устима због зубобоље.

— Ето, господине, нашега клуба! — рече чича Ристо, правећи се озбиљан.

— Видим, то је привреда, али убитачна за народ.

— Зашто?

— Зато што трује народ.

— Није то истина! Ја пијем ракију 40 година, па се нисам отровао.

— Она није ћезап, те да одмах успава, него постепено трује.

Домаћин донесе клупу те поседасмо.

— О ђаба је било, изгоре ми језик и непце, — рече жена, пошто испљува ракију из уста.

— Јесте ли се сад уверили да је ракија отров, кад је жена ни устима не може да задржи, а шта ли пати један стомак од ње! — рекох ја.

— Шта ти рачунаш женска уста и женски стомак. Дај ти њу овамо мени, да видим шта ми може — рече чича Ристо.

— Баш, господине, пропадох од зуба, да ли ћеш знати што од тога, изгорех уста ракијом, па ми ништа не помаже — рече жена.

— Да одржиш здраве зубе, то би ти знао ка-

зати, а пошто си већ доспела до шупљих зуба, онда ти клешта само могу помоћи, ништа друго.

— Што ти њега питаш код мене старога човека, рече чича Ристо. — Откуд он, млађи, може више знати од мене! Питај ти мене, ја да ти кажем лек од зубобоље. — Узми воде у уста, па седни на врућу фуруну, и чекај док ти не проври вода у устима, чим то буде, одмах ће те проћи зубобоља.

Сви прснуше у смеј.

Домаћин захвати из жбана ракије и зареди да служи. Прво се мени обрати чашом.

— Хвала, ја не пијем, — одбих га ја.

— Оћеш, оћеш, и прећашњи су учитељи тако говорили, да не пију, па су после пили — рече поуздано чича Ристо.

— Ја вам кажем да не пијем.

— Ти мораш код нас пити!

— То је друга ствар, ако ме вежете, па ми сипате у уста . . .

— Е, то нећемо, него ако ћеш добром вољом, па да будемо у друштву ка' људи . . .

— Можемо да будемо у друштву свуда; али само не у пићу.

— Зашто?

— Ево зашто — тргох из домаћинове руке чашу и пљуснух је у ватру, од које одмах букну модар пламен. — Јесте ли видели сад! Тај пламен вас сагорева. А дајте воду, да видимо хоће ли имати пламена.

Домаћин захвати вргом из каце и пљусну у пећину, ватра се загаси.

— Ето, видите, — наставих ја, — како у води нема отрова. И она није шкодљива.

Домаћин ипак обреди по једанпут ракијом остале.

Ја устадох и пођох.

— Е, чујеш ли, господине! устаде чича Ристо. Све ти је добро, само ти не ваља што нас издангуби твојим разговором, те остадосмо трезни. Али, шалим се жи'ми, само сам хтео да те пробам, хоћеш ли да пијеш. И познајем те, да нећеш бити пијаница. Па дођи опет к нама, и ако је ово казаница. Може и овде по нека паметна реч да се чује. А коме ракија одузме памет, он и трезан неће бити боље.

— Хоћу, али под условом да не пијете, већ само да разговарамо.

— Макар.

— Лаку ноћ!

— Лаку ноћ, господине. Опрошћавај ми. Моје је више прошло а мало остало. Него гледај те ове млађе поучи.

Неколико вечери сам посећивао овај „клуб", док нисам успео да га преведем у школу, где сам од њега после саставио једну Земљорадничку Задругу.*)

*) „Светлост", стр. 312, 1908.

Јубилеј Г. Спасоја Хаџи-Поповића

директора битољске „Јужне Звезде".

У Битољу 15. ов. м. прославља двадесетогодишњицу свога наставничког и јавног рада г. Спасоје Хаџи-Поповић, директор „Јужне Звезде" и националан борац на српском југу.

Г. Хаџи-Поповић, рођен је у Буфу, срезу леринском (данас Грчка). Син је протопрезвитера Хаџи Василија а унук чувеног јунака и браниоца хришћана од турског насиља, попа Константина Буфског.

Основну школу учио је у Битољу као први ђак прве српске школе, за чије се отварање био заложио не само његов отац, већ и он лично подневши као дете многе неугодности и многа малтретирања од турских власти, док се напослетку успело, да се прва српска школа отвори.

Нижу гимназију учио је у Битољу и Скопљу а препарандију у Пакрацу и Алексинцу. Као државни питомац студирао је у Француској (Mamirolle Dauby) вишу школу „L'ecole nationale des Industrieres laitieres de Mamirolle".

После ратова у којима је учествовао, отишао је у Јужну Србију, где од ослобођења па до данас непрекидно службује. Тамо је, у Битољу, пре три године покренуо лист „Јужну Звезду" са задатком да очува дух и национално обележје у поробљеном делу Мађедоније под Грцима а да у земљи шири љубав према краљу, духовном и народном јединству, на коме послу и данас неуморно и свесрдно ради.

Својим плодним и патриотским радом у „Јужној Србији", задужио је свој народ те му, честитајући двадесетгодишњицу, желимо, да још дуго година чува националну стражу на капији српског југа и на понос своје државе и свога народа кога он тако топло и тако искрено воли.

НАШИ ДОПИСИ.

—

Слава Матер. Удружења у Сараволи.

Мала Госпојина, слава, крсно име нашег „Материнског Удружења" прославила се у Сараволи најсвечанијим начином овако: после св. службе свечано призивање св. духа за школ. децу, диван поучан говор О. Германа, а затим смо са литијом отишли у школ. дворану, где је освећена свечарска водица, пререзан славски колач са уваженом кумом г. Паулином супругом Аце Тодоровог ц. опћ. перовође и коровође нашег. По том је освећено кољиво погинулим у рату Сараволцима, и најзад одржан парастос умрлој чланици пок. Милеви Алексић. За време сечења колача поздравио је О. Герман а. п. чланице и позвао их све редом, да као добре мајке, супруге, Хришћанке и Српкиње издрже и надаље у племенитом раду за опште добро, па ће им и Бог помоћи да сретније дане дочекају. Говор је завршио са речима: „добро чувајте и негујте наше старе

црквн. народне обичаје, а особито крсне славе, јер свечарство је карактерна црта срп. народа, коју нам наши прадедови оставише у аманет, а ко крсно име слави оном и помаже".

Све чланице уз појање „Владичице прими молитви рабов твојих" — целиваху побожно часни крст. Нови г. учитељ Србован све нас је очарао својим лепим и вештим појањем, а кулминација беше мајсторски одпојан ирмос Мале Госпојине, да је много око слушајући га — засузило. — Школска деца поучена од гђце Мијатове декламовали су врло лепо. Школа пуна побожног народа, појачко наше друштво, чета мала али одабрана, пева, поји заносно, певање им од срца иде. Хвала им! Живели са својим неуморним г. Ацом коровођом, који не жали труда. Хвала им што у нашем селу шире, јачају и крепе српску мисао, буде национални осећај и свест, шире просвету, родољубље и културу. О. Герман наздравио је г. Викару, проти г. Слободану, Женској Задрузи — свечарицама — г. Паулини славској куми, и свима Србима из Сараволе, нашто је г. Ћира нови учитељ наш одпојао „Многаја љета".

По подне у 3 сата беше славско вечерње на коме све чланице беху присутне, затим закуска, пријатан разговор, весеље, песме, здравице, омладина поред свирке до увече, и уморни — раздрагани разиђосмо се.

Нека живи, нека ради, нека цвета и напредује Женска наша Задруга у Сараволи, а девиза нека им је: „Бог, црква, народ, мир, љубав и међусобно сношење". Живеле чланице — Бог дао да се у овакој свечаној прилици нађемо и одушевимо и до године.

Саравола, 4. октобра 1924.

Сараволац.

Белешке.

ДОЛАЗАК ЕПИСКОПА-ДИЈЕЦЕЗАНА У ТЕМИШВАР. Црквена општина у Темишвару-Фабрици набавила је 3 нова звона за свој св. храм. Звона су готова и одређено је да се иста освете и на кулу храмовну подигну 9. нов. по нов. кал. Црквн. општина је умолила преосв. г. епископа-дијецезана Георгија, да звона освети и г. епископ се радо одазвао овоме позиву и обећао је, да ће молбу црквн. општине испунити ако га не дај Боже у томе што важно не спречи. Г. епископ би на св. Димитрија одслужио архијерејску литургију у саборној цркви а 9. нов. у фабричкој, где би после св. литургије и звоноосвећење обавио. На литургији у Фабрици појаће Вел. Кикиндско певачко друштво „Гусле". У подне биће заједнички ручак, у вече велики концерат, на којем ће са по неколико песама суделовати Темишварска Српска Певачка Дружина, механско певачко друштво „Зора" и вел. кикиндско певачко друштво „Гусле", осим тога неколико тачака програма испуниће својим свирањем Петар Стојановић композитор и знаменити наш српски уметник на виолини из Беча. У прослави учествоваће цела околина темишварска. Подробан програм свечаности разаслаће црквн. општина у Фабрици.

У идућем броју нашега листа проговорићемо опширније о боравку преосв. г. епископа у Темишвару и о свечаностима при освећењу знона. За сад желимо, да те свечаности што лепше испадну и честитамо црквн. општини фабричкој на принови. А нарочито дајемо израза нашој радости, што ћемо нашег високоцењеног и љубљеног Архипастира опет угледати у нашој средини у пуном уверењу, да ће та архијерејска посета оставити дубоке трагове у душама овд. прав. Срба.

ЕПИСКОПСКИ ВИКАР посетио је 13/26. окт. црквн. општину у Свињици а 14/27. окт. црквн. општину у Д. Љупкови. У оба места служио је и одржао проповед. Саслужили су јеромонаси Мирон Болгарић а. п. у Д. Љупкови и Стефан Станков а. п. у Свињици и јерођакон Милутин Вујић.

РУКОПОЛОЖЕЊА. Преосв. г. епископ-дијецезан Георгије рукоположио је Радивоја Фенлачког именованог а. п. у Соки 7/20. септ. у Вел. Кикинди за ђакона а 8/21. септ. у Беодри за презвитера. Симеона Видака, именованог а. п. у Вел. Св. Миклушу пак 8/21. септ. у Беодри за ђакона а 12/25. септ. у Вел. Кикинди за презвитера. Исти су заузели своја места 15. октобра.

СЕДНИЦЕ ЕПАРХ. ОДСЕКА. Епарх. Админ. Одбор одржао је своју седницу 17/30. окт. а Епарх. Шк. Одбор 18/31. окт. Седница Епарх. Конзисторије закавана је за 22. окт./4. нов.

НОВИ ЧЛАНОВИ ЕПАРХ. ОДСЕКА. За члана Епарх. Конзисторије именовао је Еписк. Викар Максу Станиловића пароха у Немету, за чланове Епарх. Адм. Одбора Милана Николића пароха у Кетфељу, Дра Светолика Тешића лечника у Араду и Душана Јовановића управитеља варошке циглане у Темишвару а за члана Епарх. Шк. Одбора Веру Старосолску учитељицу у Темишвару-Граду.

УНАПРЕЂЕЊЕ ЕПАРХ. ЧИНОВНИШТВА. Еписк. Викар унапредио је са 1. окт. Љубомира Голуба епарх. егзактора-контролора за епарх. касира, Катицу Перин шефа епарх. канцеларије за епарх. егзактора-контролора а Милицу Ђорђевић епарх. писара за шефа епарх. канцеларије. Министарство Вера узело је та унапређења на знање.

ВЕРОУЧИТЕЉИ СРЕДЊИХ ШКОЛА. За катихету на средњим школама у Темишвару именован је протонам. Душан Гајић а. п. у Тем.-Фабрици, у Араду Урош Ковинчић окр. прота арадски, у Чакову Георгије Тервић а. п. там., у Вел. Св. Миклушу Симеон Видак а. п. там., у Дети Јован Папин сврш. богослов, назначени а. п. у Денти.

ИСПИТ из националних предмета положили су са успехом следећи наши вероисповедни оспособљени учитељи и учитељи-свештеници:

1. Ђорђе Керпенишан управитељ-учитељ у Варјашу.
2. Милан Ђурић учитељ-управитељ у Чанаду.
3. Ђура Миланковић учитељ у Араду.

4. Предраг Бугарин привр. учитељ у Дињашу.

5. Вера Старосолска учитељица у Темишвару-Граду.

6. Катица Малетић учитељица у Фенлаку.

7. Јереј Коста Мијатов свештеник-учитељ у Кневу.

8. Јереј Георгије Тервић свештеник-учитељ у Чакову.

Просечно су кандидати добро положили, неуспех су показала три кандидата.

Учитељи-курвисте довршили су такођер успешно румунски течај, који им је приредила Епарх. Управа. Сад се чека од Министарства Наставе одговор на представку ради одређења рока за полагање дефинитивног испита.

ОПСЛУЖИВАЊЕ ПАРОХИЈЕ У ДЕНТИ поверено је до рукоположења навраченог администратора сврш. богослова Јована Папина братству Ман. Св. Ђурђа.

МИЛИВОЈ КОТОРАЧ богослов II. г. из Нађлака примљен је за искушника Ман. Бездина а Арсенију Гавриловићу свршеном питомцу I. течаја монашке школе Ман. Бездина дозвољено је, да се за испит II. течаја приватно спрема.

СРПСКИ СВАТОВИ. У недељу 12. октобра венчао се у св. српском храму у Кечи Ђока Гавриловић, чиновник Српске Штедионице из Темишвара са госпођицом Јеленом Арађан из Кече. Срдачно честитамо и желимо много среће младом брачном пару.

Нова књига.

Дао сам у штампу и за неколико дана биће готова књига: **Звона српске цркве у Темишвару-Мехали. Прилог монографији правосл. српске парохије у Т.-Мехали.** Књига ће изнети 3 табака велике осмине. Садржаће историју звона српске мехалске цркве од 1794—1924. године.

У распродаји књига се може добити у радњи Арсеновић Темишвар-Град.

Темишвар, 5. октобра 1924.

Свештеник Слободан Костић.

Јавна захвалност.

Православна срп. црквена општина у Чакову, заузимањем нашег адм. парох. јеромонаха Кирила Секулића, даровала је нашој прав. срп. св. цркви једну светлу одежду (зелени плиш) са целим прибором, као и једну црну одежду уз часни и велики пост са целим прибором, на чему се и овим путем јавно захваљујемо.

Евала честитим Чаковцима!

Прав. срп. црквена општина у Мачевићу, 4/17. августа 1924.

(М. П.) **Светозар Стојановић,** председник.

ЗАХВАЛА.

Поводом смрти мога никад незаборављеног оца

МАТИЈЕ АДАМОВИЋА

појца фенлачког,

који је у 62. години после кратког али тешког боловања 5/18. септембра о. г. у Фенлаку у Господу преминуо, а 6/19. септ. о. г. сахрањен, изјављујем моју топлу захвалност свима сродницима, пријатељима и познаницима из места и са стране, што су нам пок. оца до вечне куће испратили.

Нека је хвала јеромонаху О. Дамаскину Рацковом адм. парох. у месту и јером. О. Лукијану Лолићу брату ман. Бездина, који су опелу чинодјествовали.

Нека је хвала г. Николи Малетићу учитељу из места, Ради Митрићу, Сави Митрићу, Ђорђу Митрићу, Милутину Сележановићу, Стеви Чучвари појцима из места, и пријатељу Н. Н. појцу из Срп. Св. Петра, који су из почасти покојника опојали и погреб увеличали.

Нека је од срца хвала јером. Дамаскину Рацковом а. п. у месту, који се у дирљивом и поучном говору у св. храму са покојником опростио.

У Фенлаку, 6/19. септембра 1924.

У име ожалошћене породице:
син Данило Адамовић,
монах и привр. учитељ.

МАНИЋ.

(Свршетак.)

Грбоња, напућивши образе, притајивши дисање, бечи очи и, као што изгледа, већ завлачи прсте „под чкрге“, али у тај мах се гранчице, за које се држи његова лева рука, кидају, и он изгубивши ратнотежу, — буђне у воду! Као поплашени, беже од обале таласасти кругови, а на месту пада, искачу бобуци. Грбоња исплива и, фрчући, хвата се за гране.

— Удавићеш се још, несрећо, па ћу морати одговарати за тебе!... промукло говори Герасим. — Излази, до врага, напоље! Ја ћу га сам извући!

Почиње псовка... А сунце пече и пече. Сенке долазе све краће и одлазе саме у себе, као пужевљи рогови... Висока трава, од сунца загрејана, почиње испуштати пун, бљутаво меден мирис... Већ је скоро подне, а Герасим и Љубим се још непрестано бакћу под врбом. Промукао бас, и озебао пиштећи тенор непрестано нарушавају тишину летњега дана.

— Вуци за чкрге, вуци! Чекај, да га гурнем! Та куда ћеш с том шаком? Прстом, а не песницом — њушко! Зађи са стране. С лева зађи, с лева, јер с десна је одсек. Потревићеш ти ђаволу за вечеру! Вуци га за уста!

Чује се пуцање бича... По положитој обали лењо трупка на појило стадо, које гони пастир Јефим. Пастир, онемоћао старац с једним оком и искривљеним устима, иде оборене главе и гледа преда се. Прве стижу к води овце, за њима коњи, за коњима волови.

— Потурни га од доле! — чује он глас Љубимов. — Промоли прст! Та јеси л' ти глув, несрећо, шта ли ти је? Их!

— А шта вам је то ту, момци? — виче Јефим.

— Манић! Никако да га извучемо! Завукао се под жиле! Заобиђи са стране! Заобиђи, заобиђи!

Јефим жмирка неко време својим једним оком према рибарима, затим скида опанке, баца с плећа торбицу, и свлачи кошуљу. Да збаци гаће, нема стрпљења, те, прекрстивши се, млатајући ради равнотеже мршавим, препланулим рукама, улази у гаћама у воду . . . Око педесет корака гази тако по блатњавом дну, а затим заплива.

— Чекајте, момци! — виче он оној двојици. — Чекај! Не вуците га макар како; испустићете га. Ту се иште вештина.

Јефим се придружује дунђерима, и сад се сва тројица, гурајући се лактовима и коленима, стењући и псујући један другог, тезмају на једном месту . . . Гурави Љубим сваки час грца, а кроз ваздух одјекује оштар, дрхтави кашаљ.

— Где је пастир! — чује се вика са обале. — Јефи—ме! Пастиру! Та где си, не било те! Ено ти стока у башти! Терај је, терај је из баште! Терај је! Та где је тај матори обешењак!

Чују се мушки гласови, затим женски . . . Иза плота властеоске баште указује се господин — Андреј Андреић, у домаћем пространом огртачу од персијског шала и с новинама у рукама . . . Он питајући гледа према узвицима који се чују од реке, а затим пође ситним, брзим корацима према купатилу . . .

— Шта је то ту? Ко то ту виче? — пита он строго, опазивши кроз врбово грање три мокре главе рибарске. — Шта сте се узмували око тог пања?

— Ри . . . рибицу ватамо . . . тепа Јефим, не дижући главе.

— А, даћу ја теби сад рибицу! Стока ти ушла у башту, а ти . . . рибицу! А кад ће бити готово купатило, обешењаци? Два дана како радите, па шта сте урадили?

— Би . . . биће готово . . . стење Герасим. — Дуго је до зиме, моћи ћеш се, ваше'с'кородије,*) сит накупати . . . Пфрр . . . Никако с овим манићем да изиђемо на крај . . . Завукао се у жиле, па као у јазбини: ни тамо, ни амо . . .

— Манић? — пита господин, а очи му се чисто неким сјајем превлаче. — Па вуците га што брже!

— По рубље ћеш нам дати . . . то јест, ако те обрадујемо . . . Задружан манић, као каква механика . . . Вреди по рубље, ваше'с'кородије, по рубље . . . видите л' кол'ко се мучимо . . . Не гњави га, Љубиме, не гњави га — та удавићеш га, скоте! Гурај га од доле! Вуци ту жилу горе, пријашко . . . како ти оно беше име? Ама горе, не доле, рђо! Не буђкајте ногама!

Пролазе пет минута, десет . . . Господин већ губи стрпљење.

*) Ваше високоблагородије (високоблагородност).

— Василије! — виче он, окренувши се дворцу. — Васка! Зовнидерте ми Василија!

Дотрчи кочијаш Василије. Он нешто жваће и тешко дише.

— Улази у воду, — заповеда му господин; — помози им, да извуку манића . . . Манића не могу да извуку!

Василије се брзо скида и улази у воду.

— Сад ћу ја . . . мрмља он. — Ди вам је манић? Сад ћу ја . . . Сад ћемо ми то, очас! А ти да се уклониш, Јефиме! Шта ћеш ти, стар човек, да се мешаш што ти није посао? Ди вам је тај манић? Сад ћу ја њега . . . Еве га! Пушћајте руке!

— Ама што да пушћамо руке? Знамо ми и без тебе: „пушћајте руке!“ Но дед ти њега извуци!

— Па зар ћеш га ти извући? За главу га мораш!

— А глава под пањем! Ко да ми не знамо како би требало! Будало!

— Хајд, не лај ту — јер ће ти сад пући тиква! Стоко!

— Ту господин, а ви . . . такве речи . . . једва изговара стари Јефим. — Нећете ви, децо, њега извући. Тај се тамо добро угњиздио!

— Причекајте, сад ћу ја . . . вели господин и брзо се почиње свлачити. — Вас четири зевзека, а једног манића нисте кадри да извучете!

Свукавши се, Андреј Андреић причека да се мало расхлади и улази у воду. Но и од њега не би никакве помоћи.

— Треба подсећи пањ! — решава најзад Љубим. — Герасиме, иди по секиру! Секиру ми дајте!

— Немој коме прсте да одсечете! — говори господин, кад се зачуше подводни ударци секире о пањ. — Излази, Јефиме, напоље! Чекајте, ја да га извучем . . . Ви то . . .

Пањ је подсечен. Полако га преламају, и Андреј Андреић, на велико своје задовољство, осећа како му прсти улазе манићу у шкрге.

— Вучем, браћо! Не гурајте се . . . пазите . . . вучем!

На површини се указује велика манићева глава, а за њом црно, аршин дуго тело. Манић снажно врти репом и упиње се, да се отме.

— Батали, братац, батали. Ту си? Аха!

По свим се лицима разлива медени осмех. Пролази један тренутак у ћутању и посматрању.

— Богат манић! — слади Јефим, чешући се под кључним костима. — Мајк', ако не буде пет ока . . .

— И-да . . . одобрава господин. — Цигерица му се све напиње. Све га нешто распиње изнутра. А . . . ах! . . .

Манић наједаред, сасвим изненада, начини нагао и јак покрет репом навише, а рибари чуше јак, звучан пљесак . . .

Сви шире руке, али је већ касно: манић им — отишао у недођин!

А. Чехов.

Браћа Чендеш, Темишоара. 257b